

RIKSMEKLINGSMANNENS MØTEBOK

i sak 2008-021 mellom

Norsk Flytekniker Organisasjon
på den ene side

og

NHO Luftfart
på den annen side

vedrørende tariffrevisjonen 2008 – overenskomst nr. 279 – Norwegian Air Shuttle ASA,
SAS Technical Services og Widerøe's Flyveselskap A/S

9. og 10 juni 2008 ble det holdt meklingsmøter i Riksmeklingsmannens lokaler, Grensen 3,
Oslo, under ledelse av riksmeklingsmann Svein Longva.
Tingrettsdommer Wenche Arntzen var til stede som observatør.

Til stede for partene:

Norsk Flytekniker Organisasjon:

Roger Handeland, Per Ferskaug, Roy-Einar Hansen, Livar Haugland, Simon McVeigh, Rune
Haugland, Trond Hedsten, Bjørn Kyrre Larsen, Øystein Gjengedal, Rune Thuv, Jan-Tore
Edwardsen, Torbjørn Nilsen.

NHO Luftfart:

Ragne Eikrem, Gunnar Martinsen, Bjørn Ivar Aarseth, Erik Sannerud, Per M. Mathisen, Hans
Petter Gregersen, Katrine Skaaland Sætremyr, Kristine Alstad, Odd M. Nymoen, Tonje Lyssand
Vadseth, Erik Nordby.

Det ble fremlagt:

1. Melding om plassoppsigelse fra Norsk Flytekniker Organisasjon, mottatt 9. mai 2008.
2. Riksmeklingsmannens forbud mot arbeidsstans, datert 11. mai 2008.
3. Norsk Flytekniker Organisasjons begjæring om at meklingen avsluttes, datert 4. juni 2008.
4. Diverse dokumenter.

Meklingen fant sted i fellesmøter og særmøter.

Riksmeklingsmannen fremla forslag i overensstemmelse med vedlegg til møteboken.

Begge parter meddelte at de aksepterte forslaget.

Meklingen ble avsluttet kl 06.00

Svein Longva

RIKSMEKLINGSMANNENS FORSLAG

i sak 2008-021 mellom

Norsk Flytekniker Organisasjon
på den ene side

og

NHO Luftfart
på den annen side

Tariffrevisjonen 2008 – overenskomst nr. 279, Flyteknikeroverenskomsten – Norwegian Air Shuttle ASA, SAS Technical Services og Widerøe's Flyveselskap A/S

1. Det gis et generelt tillegg på kr 2,- per time

2. Endringer i gjeldende overenskomst. Endringene er uthevet

Del I Hovedavtalen

Del II Overenskomstens bestemmelser

§ 1

Overenskomstens omfang og anvendelsesområde.

- 1.1 For å bli ansatt som sertifisert personell med vedlikeholdssertifikat for luftfartøy (Aircraft Maintenance License (AML)), må man oppfylle myndighetenes og **selskapets** fastsatte kvalifikasjoner, og til enhver tid være i besittelse av gyldig sertifikat/sertifisering og selskapsautorisasjon innen sitt fagområde.

Personell med ICAO Type I/II **sertifikat eller tilsvarende kompetanse definert i EASA Part 66**, omfattes også av denne avtale.

Partene er enige om at personell ansatt i stilling som flytekniske instruktører omfattes av denne overenskomst. Lønnsfastsettelse for instruktører fremgår av § 7.

Merknad 1.

Partene er enige om at flyfagbrev (flytekniske fag) er forutsetning for godkjenning i kategori A.

Merknad 2:

Hvis luftfartsmyndighetene i fremtiden kommer til å endre prinsippene for utstedelse av vedlikeholdssertifikat for luftfartøy (AML), skal dette ikke få virkning for denne overenskomsts bestående og virkeområde.

- 1.2 På selskapets forlangende kan sertifisert personell bli pålagt å utvide/fornyere sitt sertifikat - se dog § 13.2

Selskapet sørger da for at disse får den nødvendige teoretiske og praktiske opplæring, og dekker alle omkostninger i forbindelse med utvidelse og fornyelse av sertifikater/sertifisering.

- 1.3 Partene er enige om at sertifisert personells erfarings - og kunnskapsnivå skal søkes opprettholdt.

Drøftelser om dette finner sted i de enkelte selskaper.

NHO Luftfart skal involvere NFO i et nært samarbeid om utdanningsspørsmål for å sikre at kompetansen for NFOs medlemmer besitter kommer til nytte i utviklingen av flytekniske fag.

§ 2

Partenes gjensidige plikter

- 2.1 Selskapene kan ikke ansette noe sertifisert personell på ringere vilkår enn fastsatt i denne overenskomst.
- 2.2 Norsk Flytekniker Organisasjon, heretter kalt NFO, forplikter seg til så lenge denne overenskomst gjelder ikke å støtte noen organisasjonsmessige krav om alminnelig lønnsforhøyelse for sine medlemmer.
- 2.3 Arbeid som omfattes av denne overenskomst, må ikke innen for verkstedet bortsettes på ringere vilkår enn denne overenskomsts bestemmelser til bedrifter hvis virksomhetsområde ikke er tydelig avgrenset så de fremtrer som selvstendige bedrifter.
- 2.4 Hvis midlertidig mangel på arbeid nødvendiggjør innskrenkninger, skal arbeidet så vidt mulig fordeles likt mellom samtlige innenfor de enkelte avdelinger, slik at man slipper oppsigelser.
- 2.5 Hvis kortere eller lengre perioder med mangel på arbeidskraft søkes løst ved hjelp av innleie, skal det avholdes drøftelsesmøte mellom partene så tidlig som mulig. Drøftelsesmøte skal også avholdes ved utsetting av arbeid.

§ 3
Bestemmelser om minstelønn

- 3.1 Etter dyktighet og kvalifikasjoner, arbeids- og ansvarsområde, ansettelsestid, utdanning og praksis skal den enkelte betales høyere lønn enn minstelønn. Lønnen fastsettes etter nærmere avtale mellom selskapets leder eller dennes representant og hver enkelt og eventuelt etter konferanse med tillitsvalgte. Hvis den enkelte eller tillitsvalgte mener at det er urimeligheter til stede som gir grunnlag for en fornyet vurdering, kan saken tas opp i konferanse med bedriftsledelsens representant.
- 3.2 Minstelønnssats kr **22.400.-** pr. måned.

§ 4
Sertifikat-/sertifiseringstillegg

- 4.1 Sertifikat-/sertifiseringstillegg gis til sertifisert personell som er definert i § 1.1.
- 4.1.1 Beregning av sertifikat-/sertifiseringstillegg for kategori B1 og B2.
De respektive selskapers lokalt avtalte basistall er begynnerlønnssats for sertifisert personell fratrukket første sertifikattillegg.
- 4.1.2 For første, sertifikat-/sertifisering utbetales til kategori B1 og/eller B2 (ICAO I/II) et samlet sertifikat-/sertifiseringstillegg på 17 % av beregningsgrunnlaget.
- For øvrige sertifikat-/sertifiseringer utbetales til kategori B1 og/eller B2 (ICAO I/II) et sertifikat-/sertifiseringstillegg på 4 % av beregningsgrunnlaget.
- 4.1.3 For sertifisert personell med B1 + B2 eller B1 og kategori A - rating på annen flytypeserie betales et sertifikat-/sertifiseringstillegg med 1 % for A - ratingen for hver flytypeserie, uavhengig av antall tasks. Tillegget beregnes ut av et lokalt fastsatt beregningsgrunnlag.
- Ved eventuell konvertering av A - rating til B for samme flytype, vil flyteknikeren ikke gå ned i lønn.
- 4.1.4 For kategori A - rating betales et sertifikat-/sertifiseringstillegg for første flytypeserie på 3,5 % uavhengig av antall task, og 1 % for hver ytterligere flytypeserie, uavhengig av antall task. Tilleggene beregnes av et beregningsgrunnlag som er avtalt mellom de lokale parter. (jfr § 4.1.3).

Protokolltilførsel:

Det forutsettes at det ikke lokalt differensieres i lønn for kategori A avhengig av fagforeningstilknytning.

§ 5
Lønnssystemer

5.1 Innledning

5.1.1 Forskjellige typer av lønssystemer som månedslønn/fastlønn, bonussystemer og akkord skal kunne anvendes. Hvis partene ikke blir enige om hvilket lønssystem som skal anvendes, kan bedriften sette arbeidet ut på akkord.

5.1.2 Avtaler om lønssystemer kan, dersom ikke annet er avtalt, sies opp med 1 måneds varsel. Det forutsettes at partene har ført forhandlinger på bedriften, hvis en av partene krever det også med organisasjonenes hjelp, før oppsigelse finner sted.

5.2 Lønn

5.2.1 Dersom intet annet er avtalt lokalt skal lønssystemene for sertifisert personell som omfattes av denne overenskomst bygges opp omkring følgende prinsipper:

Lønnen i lønssystemet skal fastsettes som månedslønn.

Lønningene skal baseres på de i denne overenskomstens § 3.2 avtalte minstelønnsatser.

I tillegg til minstelønnsattsene skal lønssystemet bestå av følgende elementer:

Lokalt avtalte tillegg som kommer i tillegg til overenskomstens minstelønnsatser.

Tariffavtalens bestemmelser for sertifikat-/sertifiseringstillegg.

Minstelønnsattsene tillagt lokalt avtalte tillegg, og første sertifikat-/sertifiseringstillegg er de laveste lønnsattsene sertifisert personell kan tilsettes på.

Lønssystemet kan videre inneholde lokalt avtalte bestemmelser om tillegg for ansiennitet.

Basert på ovenstående kan personlig lønn til sertifisert bestå av:

Overenskomstens minstelønnsatser

+ Lokalt avtalte tillegg

+ Eventuelle alderstillegg

+ Sertifikat-/sertifiseringstillegg

+ Akkordavsavn

= Personlig lønn (PL)

+ Eventuelt fast tillegg (ref. § 6)

= Personlig lønn med tillegg (PLT)

5.2.2 Den personlige lønn kan differensieres etter dyktighet, praksis, ansiennitet, jobbinnhold m.v.. Det skal på forhånd avtales hvilke vurderingssystemer eller

retningslinjer som skal legges til grunn, og når vurdering og eventuell regulering skal foretas.

- 5.2.3 Det kan avtales at personlig lønn skal være uoppdelt. I så fall må det fastsettes spesielle satser, individuelle eller for grupper, som skal anvendes hvor personlig lønn er betalingsgrunnlaget i overenskomstens bestemmelser.
- 5.2.4 En gang i hvert avtaleår skal det foretas en vurdering og eventuell regulering av satsene i det lokalt avtalte lønssystemet. Tidspunktet for vurderingen skal være fastlagt i lokal avtale. Partene kan i forbindelse med den årlige vurdering avtale at et eventuelt tillegg skal oppdeles slik at en del av tillegget blir utbetalt senere i avtaleåret.

Grunnlaget for vurderingen skal være bedriftens økonomi, produktivitet, fremtidsutsikter, konkurransevne og den aktuelle arbeidskraftsituasjon. Ekstern lønnsstatistikk, andre bedrifters lønnsnivå eller lønnsutvikling skal ikke kunne påberopes som grunnlag for regulering utover det som fremgår av foregående setning. Ved vurderingen skal det tas hensyn til eventuelle tariffmessige tillegg gitt siden forrige vurdering.

Protokolltilførsel

I de lokale forhandlingene i 2008 skal det tas særskilt hensyn til de økte kostnadene den enkelte bedrift har fått ved endringer i tariffbestemmelser og generelle tillegg ved de sentrale forhandlinger mellom NFO og NHO Luftfart. Summen av de sentrale og lokale forhandlinger skal holdes innenfor en ramme på 5 % dersom partene ikke blir enige om noe annet. Dette gjelder ikke de lokale forhandlinger som eventuelt følger av protokolltilførselen i § 5.2.5

- 5.2.5 Oppnås ikke enighet om satsene i et lønssystem, betales 85 % av personlig lønn med tillegg (PLT). Det forutsettes tilsvarende arbeidsytelse.

Protokolltilførsel

Med virkning fra 1.4.1986 skal akkordavsavnet utgjøre 15 % av personlig lønn. Personlig lønn fratrukket akkordavsavnet er basis for alle prosentuelle tillegg, herunder også skifttillegg.

Dersom man lokalt i det enkelte selskap blir enige om å redusere akkordavsavnet til 10 %, økes 1. sertifikat-/sertifiseringstillegg (ref. 4.3) med 0,5 %. Pkt. 5.2.5 endres tilsvarende.

Blir man enige om å anvende personlig lønn som beregningsgrunnlag - dvs. å fjerne dagsemulighetene - økes 1. sertifikat-/sertifiseringstillegg med ytterligere 1 %. Når samtlige selskaper anvender personlig lønn som beregningsgrunnlag utgår 5.2.5 og 5.3 ved første etterfølgende tariffrevisjon.

- 5.3 Akkordavsavn
- 5.3.1 For arbeid som ikke utføres på akkord skal det betales akkordavsavn.
- 5.3.2 Akkordavsavnets størrelse skal utgjøre 15 % av sertifisert personells personlige lønn (PL).
- 5.3.3 Det er en forutsetning for utbetaling av akkordavsavn at arbeidet utføres i akkordtempo.

§ 6

Diverse tillegg, forsikringer etc.

- 6.1 Faste tillegg
- 6.1.1 Sertifisert personell i fast stilling som for eksempel inspektør, kontrollør, lagleder, senior flytekniker, skal ha et fast tillegg på minimum 10 % basert på sin personlige lønn fratrukket akkordavsavn. Det utarbeides stillingsbeskrivelser.

Det skal dessuten utbetales et tillegg for personell som har godkjenning som kategori C (AML). Tilleggets størrelse avtales lokalt.

- 6.1.2 ***Andre betegnelser og tillegg***
Disse bestemmelsene er ikke til hinder for at partene lokalt kan avtale andre betegnelser og tillegg som er mer relevante for situasjonen i det enkelte selskap

- 6.2 Vikartillegg
- 6.2.1 Sertifisert personell som vikarierer som stasjonsingeniør, skal ha et tillegg på 15 % basert på sin personlige lønn fratrukket akkordavsavn.
- 6.2.2 Sertifisert personell som vikarierer i stilling skal ha tillegget som stillingen hjemler, basert på sin personlige lønn fratrukket akkordavsavn.
- 6.2.3 For å få utbetalt tillegg i forbindelse med vikariat skal vikariatet være minimum 1 dag (vakt).
- 6.3 Flytillegg

Sertifisert personell som settes til å tjenestegjøre som observatør under prøveflyging, oppbærer et tillegg på kr. 111,- pr. flytime, beregnet ut fra blokketid, dog minimum 1 time pr. tur.

Protokolltilførsel til § 6.1 - 6.3

De lokale parter kan avtale at tillegg nevnt i § 6.1 - 6.3 erstattes med ett tillegg eller innregnes i fast lønn. En slik lokal avtale må presisere hvilke av overenskomstens tillegg det lokale tillegget innbefatter og hvilke kategorier som tilkommer dette.

6.4 Forsikringer

- 6.4.1 For sertifisert personell som er på tjenestereise, ref. § 11.1.1, tegner og vedlikeholder selskapet en ulykkesforsikring for forsikringssummene 17 G ved død og 17 G ved 100 prosent invaliditet. Ved mindre grad av invaliditet betales en prosentvis erstatning herav.
- 6.4.2 Under prøveflygning og arbeid i brennstofftanker, er forsikringssummen 17 G.
- 6.4.3 Ved bombeattentat eller andre terrorhandlinger i tjeneste, tegner og vedlikeholder selskapene en ulykkesforsikring for forsikringssummen 26 G ved død og 100 % invaliditet.

Det forutsettes at partene lokalt drøfter en presisering av polisens omfang herunder når - og hvor forsikringen skal gjelde.

Protokolltilførsel 1:

Partene i den enkelte bedrift kan avtale at bestemmelsene under pkt. 6.4 - Forsikringer - ikke skal komme til anvendelse. Forutsetningen for at de tillitsvalgte kan avtale dette er at selskapet har/etablerer annen forsikringsordning som finnes like tilfredsstillende.

Protokolltilførsel 2:

Partsammensatt arbeid på den enkelte bedrift.

***Innen 31.12.08 skal partene på den enkelte bedrift gjøre følgende:
Partene skal vurdere konsekvensene ved eventuell innføring av en
behandlingsforsikring. De skal også vurdere mulighetene for å få støtte fra
offentlige ordninger.***

***Eventuelle tiltak skal baseres på behovet for å ta grep for å holde ansatte i arbeid i
bedriften fremfor sykemelding eller fare for sykefravær. Slike tiltak må også sees i
sammenheng med eksisterende ordninger i bedriftene.***

***De lokalt avtalte ordninger skal presenteres for de sentrale parter innen tidsfristen.
Selskapene skal ta initiativ til innkalling.***

§ 7

Lønnsfastsettelse for instruktører

- 7.1 Lønnsnivå og lønnsdifferensiering

- 7.1.1 Lønnsnivået for en bedrifts ansatte skal avpasses etter bedriftsmessige, bransjemessige og lokale forhold. Med bedriftsmessige forhold menes bedriftens produktivitetmessige utvikling, økonomiske stilling, fremtidsutsikter m.v. Med bedriftsmessige forhold menes også lønnsnivåene for andre sammenliknbare ansatte grupper i bedriften.
- 7.2 Individuell lønnsfastsettelse
- 7.2.1 Bedriften skal fastsette den enkelte ansattes lønn individuelt etter en saklig vurdering av hans/hennes kompetanse, d.v.s. etter en så god - skjønnsmessig eller systematisk - stillings- og ytelsesvurdering som mulig. Spesielle fordeler kan kun tas i betraktning ved lønnsfastsettelsen i den utstrekning de er av økonomisk karakter.
- 7.2.2 Med stillingsvurdering menes en vurdering av den enkelte ansattes arbeids- og ansvarsområde, utdanning og erfaring som kreves i stillingen eller er av betydning for vedkommendes arbeid, fysisk og psykiske arbeidsforhold o.l.
- 7.2.3 Med ytelsesvurdering menes vurdering av den enkelte funksjonærs måte å utføre arbeidet på, så som arbeids- og samarbeidsevne og -vilje, initiativ, anvendelighet m.v.
- 7.3 Årlig lønnsregulering
- 7.3.1 Bedriften skal vurdere de individuelle lønninger en gang pr. år, og den regulering som måtte bli en følge av vurderingen skal hvert år gjøres gjeldende fra en på forhånd fastsatt dato. I den utstrekning bedriften i det enkelte år finner det nødvendig for å rette opp oppståtte skjevheter, skal den kunne foreta en tilleggsregulering til et annet tidspunkt enn ovenfor bestemt.
- 7.3.2 Det er adgang for partene i den enkelte bedrift å treffe skriftlig avtale om å benytte eget lønssystem.
- 7.3.3 Instruktørens lønnsforhandlinger skal skje separat og uavhengig av lønnsforhandlingene for sertifisert personell, jfr. § 5.2.4.
- 7.3.4 Før bedriften fastlegger årets lønnsregulering, har tillitsvalgte rett til å ta opp i møte ved bedriften instruktørens lønnsnivå og lønnsutvikling.

Før resultatet av de individuelle lønnsreguleringer sendes ut, skal tillitsvalgte orienteres om den gjennomsnittlige totale regulering på instruktørgruppen med adgang til å uttale seg om reguleringen. Denne orientering skal skje før reguleringsdatoen.

Viser dette seg i enkeltstående tilfelle vanskelig å gjennomføre, skal det optas lokale drøftelser om nytt tidspunkt for orienteringen.

- 8.1 Generelt
- 8.1.1 Der partene lokalt er enige om det, kan det iverksettes bedriftstilpassede ordninger som går utover overenskomstens bestemmelser for så vidt gjelder arbeidstid og godtgjørelser for dette. Slike ordninger skal forelegges forbund og landsforening til godkjenning og kan som en forsøksordning iverksettes.
- 8.1.2 Det er adgang til å gjennomsnittsberegne arbeidstiden etter reglene i Arbeidsmiljøloven § 10-5. Tariffavtalens parter kan bidra til at slike avtaler etableres.
- 8.1.3 Det kan foreligge individuelle behov for avvikende arbeidstidsordninger, fritidsønsker m.v. Slike ordninger avtales med den enkelte eller de tillitsvalgte, for eksempel i form av gjennomsnittsberegnet arbeidstid eller timekontoordning. Individuelle avtaler står tilbake for avtaler inngått med de tillitsvalgte.
- 8.2 Ordinær arbeidstid
- 8.2.1 Ved fastsettelse av arbeids- og hviletider skal det forhandles med de tillitsvalgte.
- 8.2.2 Den ordinære arbeidstid skal ikke overstige gjennomsnittlig 37,5 timer pr. uke. Den daglige arbeidstid legges i tiden mellom kl. 06.00 og kl. 17.00 de første 5 virkedager i uken, og med like lang arbeidstid pr. dag. Hvor saklige grunner gjør det nødvendig, kan ordinær arbeidstid legges til lørdager mellom kl. 06.00 og kl. 13.00.
- 8.2.3 Partene på den enkelte bedrift kan innenfor de tidsrammer som er angitt i pkt. 7.2 avtale fleksibel arbeidstid for alle ansatte eller grupper av ansatte.
- Avtalen må inneholde bestemmelser om rammetid, kjernetid og glidetid.
- Arbeid utover 9 timer pr. dag eller utover normal arbeidstid i en 2 ukers periode betales med overtidsgodtgjørelse.
- 8.2.4 For månedslønnede finnes timelønnen ved å dividere personlig lønn (PL), eventuelt personlig lønn med tillegg (PLT) med den omregningsfaktor som fremkommer ved å multiplisere det aktuelle uketimetall for gjeldende arbeidstidsordning med 4 1/3.

Protokolltilførsel

Vedrørende nedsettelse av arbeidstiden pr. 1. januar 1987 vises det til Riksmeglingsmannens forslag (Bilag til denne overenskomst).

§ 9 Overtidsarbeid

- 9.1 Overtidsarbeid
- 9.1.1 Overtidsarbeid kan anvendes i den utstrekning gjeldende lov hjemler. (Jfr. Arbeidsmiljølovens §§ 10-6).

- 9.1.2 Som overtidarbeid regnes alt arbeid utenfor den enkeltes fastsatte arbeidstid med fradrag av den tid som er gått med til å spise og hvile. Se ellers Arbeidsmiljølovens § 10-9.
- 9.1.3 Overtidsarbeid bør innskrenkes til det minst mulige og i særdeleshet ikke overdrives av eller overfor den enkelte arbeidstager.
- 9.1.4 Den enkelte skal innenfor rammen av den i loven fastsatte begrensning av adgangen til overtidarbeid være berettiget til fritakelse for overtidarbeid ved særlige anledninger som møter m.v., samt også andre private grunner.

9.2 Betaling for overtid

Beregningsgrunnlag for overtid er personlig lønn (PL), eventuelt personlig lønn med tillegg (PLT).

- 9.2.1 For overtidarbeid betales pr. arbeidet time en timelønn ref. 8.2.4 (ekskl. overtids- og skifttillegg) + et overtidstillegg fastlagt i prosenter av lønnen.

9.2.2 Overtidsprosenter

- 9.2.2.1 Overtidstillegget er 50 % av timelønn for alle overtids timer bortsett fra overtidstimer som ifølge § 9.2.2.2 skal betales med 100 %.

- 9.2.2.2 Overtidstillegget er 100 % av timelønn for:

- Overtidsarbeid mellom kl. 2100 – 0700
- Overtidsarbeid etter kl. 0700 på lørdager, jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften og dager før andre hellig-/høytidsdager fra kl. 1600 til første virkedag kl. 0700 etter søn-/hellig- og høytidsdag.
- Overtidsarbeid på fridager etter kl. 1600.
- Overtidsarbeid som starter før kl. 0400 og som varer utover kl. 0700 og fram til overtids slutt.
- Overtidsarbeid direkte etter nattarbeid (nattskift).

- 9.2.2.3 For overtid natt til en hellig/høytidsdag betales et overtidstillegg på 150 % fra kl. 2100 til kl. 0700.

- 9.2.2.4 Påbegynt 1/2 time regnes for 1/2 time.

9.3 *Overtid for skiftarbeidere*

Skiftarbeider som arbeider overtid skal ha de ordinære overtidsprosenter i tillegg til skiftprosentene for sitt skift.

9.4 Forskjøvet arbeidstid

Ved forskjøvet arbeidstid skal tillegget for de timer som faller utenom vedkommendes fastsatte arbeidsplan være som for overtid bestemt.

9.5 Ekstraordinært overtidsarbeid

Med ekstraordinært overtidsarbeid forstås arbeid hvor sertifisert personell får beskjed om hurtigst mulig og uten forutgående varsel, å komme for å delta i uforutsett vedlikehold eller reparasjon av fly, betales 100 prosent tillegg inntil vedkommendes fastsatte arbeidstid begynner. For sådant fremmøte betales for minst tre timer med **det til enhver tid gjeldende** prosenttillegg, og dessuten nødvendige reiseomkostninger såfremt bedriften ikke sørger for transport.

9.6 Matpenger

Når sertifisert personell blir tilsagt til overtidsarbeid samme dag, og overtiden varer minst 2 timer, betales kr. 70.- i matpenger. I stedet for matpenger kan partene bli enige om at selskapet sørger for gratis middag eller annen forpleining.

Ved overtidsarbeid som vil vare utover 5 timer, forutsettes at selskapet sørger for ytterligere forpleining, eventuelt at det avtales et beløp til dekning av matutgifter.

Denne bestemmelse skal ikke forringe tidligere avtalte ordninger.

9.7 Hjemmevakt

For omregnede hjemmevaktstimer som ikke regnes med i den alminnelige arbeidstid, avtales omregningsfaktor og betaling lokalt.

§ 10 Skiftarbeid

10.1 Arbeidstid

10.1.1 Det skal være adgang til å anvende skiftarbeid, jfr. Arbeidsmiljøloven.

For vanlig 2-skiftarbeid skal arbeidstiden etter Riksmeglingsmannens forslag av 1976 VII, justert 1986, være gjennomsnittlig 36,5 timer pr. uke.

For sertifisert personell som overføres til skiftarbeid kan arbeidstiden legges når som helst i døgnet når dette ikke strider mot Arbeidsmiljøloven.

Merknad:

Partene er enige om at nattarbeid er tungt og belastende, og er, så langt driftsmessig hensyn tillater det, enige om å begrense og fordele nattarbeid så mye som mulig.

- 10.1.2 Ved fastsettelse av skiftplan skal det forhandles med de tillitsvalgte. Ved inngangsetting av skift skal det på forhånd konfereres med de tillitsvalgte.

Protokolltilførsel:

Fravær fra eget skift.

Partene er enige om at sertifisert personell som har vært fraværende i inntil 9 mnd., bør tre inn på sin avtalte plass i arbeidsplanen såfremt dette er praktisk mulig.

- 10.1.3 Skiftarbeidere har krav på å få en av høytidsdagene 1. og 17. mai fri i løpet av 1 år, dersom driftsmessige forhold ikke er til hinder for det, eller i løpet av 2 år.

- 10.1.4 For å kunne utarbeide turnusskiftplan som ivaretar så vel de ansattes som selskapenes behov, er partene i det enkelte selskap enige om å anbefale en felles søknad til Arbeidstilsynet om dispensasjon fra Arbeidsmiljø lovens § 51, pkt. 3, 2. avsnitt for så vidt gjelder de bevegelige helligdager som ikke faller på søndager. Partene skal kunne tilkjenne sitt syn i søknaden.

Hvis dispensasjon blir gitt, skal skiftarbeidere som må arbeide på en bevegelig helligdag/høytidsdag, i tillegg til den tariffestede godtgjørelse for denne dag, ha en tilleggskompensasjon tilsvarende **100 %** overtidstillegg for hver arbeidet time på nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, 1. og 17. mai, Kristi Himmelfartsdag, 2. pinsedag, 1. og 2. juledag.

I stedet for denne tilleggskompensasjon kan det med den enkelte avtales avspasering.

- 10.1.5 Ved timeberegning av skiftplaner som over en full skiftperiode inneholder mer enn 1/3 nattetimer, skal overskytende nattetimer beregnes som 1 time og 10 min. Med nattetimer forstås tidspunkt på døgnet mellom kl. 2200-0600.

10.2 Skiftgodtgjørelse

- 10.2.1 Ukens 5 første dager hvor arbeidstiden helt eller delvis faller i tiden kl. 17.00 til kl. 06.00 betales følgende tillegg for ordinært skift:

fra kl. 17.00 - kl. 22.00.....24 %

fra kl. 22.00 - kl. 06.00 .....34 %

Lørdager og dager før søn- og helligdager
fra kl. **13.00 - kl. 21.00**.....40 %

Fra kl. **21.00** før søn- og helligdager til
søn- eller siste helligdag kl. 22.00.....75 %

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske-
og pinseaften til siste helligdag kl. 22.00.....100 %

- 10.2.2 Det kan fastsettes en gjennomsnittlig skiftprosent til samtlige av det sertifiserte personell som går på samme skiftplan basert på overenskomstens prosenter og klokkeslett. Jfr. § 10.2.1
- 10.2.3 Skiftgodtgjørelsen regnes av vedkommendes personlige lønn (PL), eventuelt personlig lønn med tillegg (PLT) fratrukket akkordavsavnet, ref. 5.2.1.
- 10.2.4 Som alternativ til skiftgodtgjørelse kan det lokalt avtales en forholdsmessig reduksjon av arbeidstiden, slik at i stedet for et prosentuell tillegg til lønn gis en tilsvarende prosentuell reduksjon i arbeidstid. Det kan også avtales en kombinasjon av skifttillegg og reduksjon av arbeidstid.

10.3 Tilfeldig skiftarbeid

Retningslinjer ved utbetaling av tillegg for tilfeldig skiftarbeid:

- 10.3.1 Varer slikt arbeid mindre enn 14 dager, betales tillegg som for overtid.
- 10.3.2 Varer arbeidet 14 dager eller mer, betales tillegg etter § 10.2.
- 10.3.3 Arbeidets varighet skal, så vidt mulig, fastsettes på forhånd. Såfremt selskapet finner å måtte forlenge den opprinnelige fastsatte periode, skal det til sertifisert personell utbetales skifttillegg for tidsrommet fra og med den 14. dag.

Reduseres den opprinnelige fastsatte periode, skal sertifisert personell utbetales overtidsprosenter såfremt den endrede skiftplan medfører at arbeidet varer mindre enn 14 dager.

§ 11 Tjenestereiser

11.1 Generelt

- 11.1.1 Med tjenestereise forstås tjeneste på et annet sted enn det faste arbeidssted av kortere varighet enn 9 måneder.
- 11.1.2 Ved midlertidig eller fast stasjonering i utlandet kommer bestemmelsene i de respektive selskapers avtaler for sertifisert personell stasjonert i utlandet til anvendelse.
- 11.1.3 Før avreisen gis permisjon uten trekk i lønn i den utstrekning dette ansees nødvendig for å forberede reisen.

- 11.1.4 Har fraværet vart mer enn 8 døgn, betales personlig lønn (PL), eventuelt personlig lønn med tillegg (PLT) for 4 timer etter hjemkomsten.
Har fraværet vart mer enn 4 uker, betales for 1 dag (7 timer). Hvis vedkommende ønsker det kan det i stedet gis fri første arbeidsdag etter hjemkomsten med godtgjørelse som under 11.3.1.

11.2 Arbeidstid

- 11.2.1 Såfremt vedkommende under tjenestereisen skal oppholde seg på innenlands linjestasjon og delta i det daglige arbeid, går han inn på den lokale arbeidstidsordning (skiftplan).

- 11.2.2 Gjelder tjenestereisen tilfeldig arbeid som medfører en annen arbeidstid enn hans vanlige på hjemstedet (forskjøvet arbeidstid), godtgjøres arbeidstimer utenfor hans vanlige arbeidstid med tillegg som for overtid bestemt.

11.3 Lønnsbestemmelser

- 11.3.1 Under tjenestereiser skal sertifisert personell være sikret sin personlige lønn (PL), eventuelt personlig lønn med tillegg (PLT)+ eventuelt skifttillegg på sitt faste arbeidssted.

- 11.3.2 Arbeid utenfor fastsatt arbeidsplan etter pkt. 11.2 betales som for overtid bestemt.

11.4 Transporttid

- 11.4.1 For all transporttid *innenfor fastsatt arbeidsplan* godtgjøres sertifisert personell som i pkt. 11.3.1.

Foregår en reise på vedkommendes fritid godtgjøres transporttiden som i punkt 11.3.2.

- 11.4.2 Transporttiden regnes fra **2 timer** før ruteavgang fra hjemstedet/bestemmelsesstedet til 1 time etter ankomst til bestemmelsesstedet/hjemstedet. Dette gjelder dog ikke om ruteavgang er innen 1 time etter arbeidstidens slutt eller om arbeid påbegynnes umiddelbart etter ankomst til bestemmelsesstedet.

- 11.4.3 Ventetid på den enkelte stasjon under transport på inntil-6 timer regnes som transporttid. Ventetid utover dette regnes som fritid.

- 11.4.4 Foregår en reise på vedkommendes fridag gis en godtgjørelse tilsvarende 8 timer overtid med 50 % overtidstillegg

11.5 Kost- og losjigodtgjørelse på arbeidsstedet

Selskapet skaffer ordentlig kost og losji eller betaler utgiftene dertil etter regning. Såfremt ikke annen ordning treffes før avreisen, betales kostpengene etter inngått avtale pr. dag på den enkelte bedrift. Forøvrig får de respektive selskapers "Særbestemmelser for sertifisert personell under tjenestereiser og forflytninger

(utestasjonering)" anvendelse. Hvis vesentlige endringer i leveomkostningene i det enkelte land gjør det nødvendig, skal bedriften og tillitsvalgte konferere om regulering av satsene.

- 11.6 Flight mech. tjeneste
- 11.6.1 Med flight-mech. forstås sertifisert personell som beordres til å medfølge fly for å foreta teknisk service på flyet på bakken. Selv om han i tillegg foretar teknisk service på andre fly enn det han medfølger, regnes det som flight-mech. tjeneste.
- 11.6.2 Flight-mech. har å utføre den nødvendige tekniske service uansett tidspunkt.
- 11.6.3 Flight-mech. kan settes til arbeid ombord etter spesiell avtale i hvert enkelt tilfelle.
- 11.6.4 Flight-mech. godtgjøres under slik tjeneste som under pkt. 11.3.
- 11.6.5 Flight-mech. oppbærer et flytillegg på kr. 86.- pr. time beregnet ut fra blokketid.
- 11.6.6 Diettgodtgjørelse utbetales etter samme bestemmelser som for flygende personell.

§ 12

Utbetaling av arbeidslønn m.v.

- 12.1 På avtalt lønnsdag innbetales lønn på bankkonto uten utgifter for den ansatte, eller det avtales andre utbetalingsordninger i de enkelte tilfelle. Faller lønnsdagen på en lørdag eller søn- og helligdag utbetales lønnen den nærmeste foregående virkedag.
- 12.2 Hvis partene avtaler utlønning én gang pr. måned eller hver 4. uke, skal det være anledning til å få delutbetaling på forskudd. Slike avtaler skal være skriftlige.
- 12.3 Selskapene skal sørge for trekk av fagforeningskontingent i h.h.t. bestemmelsene i hovedavtalen.

§ 13

Arbeidsmiljø og vernetiltak

- 13.1 Partene er enige om at i det enkelte selskap skal det drives et planmessig vernearbeid i henhold til bestemmelsene i Arbeidsmiljøloven.
- 13.2 Partene har diskutert arbeidssituasjonen for eldre arbeidstagere, og arbeidstagere med nedsatt helse. Partene er klar over at høy alder og nedsatt helse er forhold som i dag blir lagt stor vekt på og tatt hensyn til ved de enkelte bedrifter. De finner allikevel å ville understreke den betydning det har for disse arbeidstagere at deres situasjon og muligheter blir vurdert ved tildeling av arbeidsoppgaver.

Spesielt vil organisasjonene peke på at høy alder og nedsatt helse er forhold som de så vidt mulig bør ta hensyn til ved utvelgelse til overtid- og skiftarbeid, til særlig smussig arbeid og til arbeid utenfor bedriften.

- 13.3 Sertifisert personell over 56 år som av medisinske eller andre årsaker ikke klarer å beholde/fornye/utvide sine sertifikater, skal beholde sin lønn inkl. sertifikat tillegg. Dersom vedkommende er ansatt i stilling med faste tillegg i henhold til § 6.1.1 og har fungert i slik stilling i minimum 15 år og er 60 år eller eldre, beholdes det faste tillegget og skifttillegget frosset i kroner.

Beløpet inngår i beregningsgrunnlaget for tjenestepensjonsordningen.

I ovennevnte tilfelle skal vedkommende fortrinnsvis søkes sysselsatt på sitt faste arbeidssted (stasjon).

- 13.4 Selskapet skal holde nødvendig verneutstyr, herunder personlig verneutstyr. Der hvor vernefottøy er nødvendig, ansees et par i året som hovedregel tilstrekkelig. Denne bestemmelse skal ikke forringe tidligere ordninger.

§ 14 Arbeidstøy

- 14.1 Selskapet holder sertifisert personell med arbeidstøy etter behov.
- 14.2 Arbeidstøyet er selskapets eiendom. Vasken besørges av selskapet, eller sertifisert personell betales kr. 54.- pr. uke til dekning av utgifter. I henhold til selskapets uniformsregulativ kan sertifisert personell pålegges å bære uniform i tjeneste. Standardisert arbeidstøy likestilles med uniform.
- 14.3 For personell som jevnlig settes til flight-mech tjeneste, ref. § 10, 6 kan det innen det enkelte selskap tildeles uniform. En tildeling skjer individuelt og etter en vurdering av antall flygninger pr. trafikkprogram.

§ 15 Ferie

- 15.1 Ferie gis i samsvar med Ferieloven. Det vises dessuten til bilag "FERIE M.V."

§ 16 Lønn under sykdom

- 16.1 Lønn under sykdom utbetales overensstemmende med gjeldende lov.
- 16.2 Ved hendelser under arbeidet som medfører skade og som foranlediger besøk hos lege eller sykehus - skal det ikke foretas trekk i den ansattes lønn for denne dag.

§ 17
Varighet

Denne overenskomst trer i kraft pr. 1. april **2008** og gjelder til 31. mars **2010** og videre ett år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med 2 - to - måneders varsel.

REGULERINGSBESTEMMELSE FOR 2. AVTALEÅR

Før utløpet av 1. avtaleår, skal det opptas forhandlinger mellom NHO/NHO Luftfart og NFO om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår og kostnader knyttet til innføring av tjenestepensjon.

Endringene i tariffavtalen for 2. avtaleår tas stilling til i NFOs styre og NHOs Hovedstyre. Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 – fjorten – dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 – fjorten – dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april **2009**).

Partene er enige om å drøfte de erfaringene som partene har hatt med hensyn til lokale drøftelser om innføring av lokale pensjonsavtaler, herunder drøfte nødvendige tiltak for å ivareta partenes oppfordring om at det etableres tjenestepensjonsordninger på den enkelte bedrift.

Det gjøres omforente endringer i bilagene, jfr. LO7NHO- og YS/NHO-oppgjørene

- BILAG I Godtgjørelse for helligdager og for 1. og 17. mai
Overensstemmende med avtale mellom LO og NHO
- BILAG II Sluttvederlag til arbeidstagere som blir sagt opp etter fylte 50 år
- BILAG III Opplysnings- og utviklingsfondet
- BILAG IV Korte velferdspermisjoner
- BILAG V Nedsettelse av arbeidstiden pr. 1. januar 1987
- BILAG VI Avtalefestet pensjon (AFP)
- BILAG VII Avtale om datamateriell fra Flight Data Recorders og Voice Recorder
- BILAG VIII Lønnsansiennitet ved militær førstegangstjeneste.
- BILAG IX Tjenestepensjoner

BILAG X Innleie av arbeidstakere

BILAG XI Ferie m.v.